

Kādi ir radiācijas riski

Publicēts: 10.07.2022.

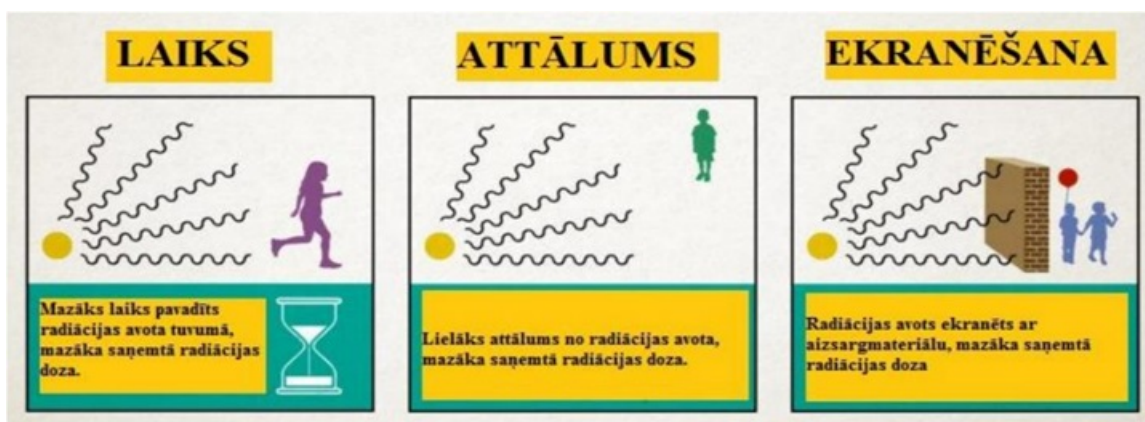
Kur sastopama radiācija?

Dabiskas izcelsmes radioaktīvas vielas ir neatņemama zemeslodi veidojošu iežu sastāvdaļa, tādējādi radiācija (jonizējošais starojums) dabiski pastāv visapkārt mums. Arī cilvēka organisms dabiski satur radioaktīvus elementus.

Radiācijas atklāšana pavēra plašas iespējas cilvēka mākslīgi radītu jonizējošā starojuma avotu izmantošanai medicīnā, industrijā un zinātnē. Taču radiācija var būt bīstama cilvēka veselībai, tādēļ jāizvairās no nevajadzīga apstarojuma! Jāņem vērā, ka radiāciju nevar noteikt ar maņu orgāniem – radiāciju nevar redzēt, sajūst vai saost. Radiācijas noteikšanai nepieciešamas mēriekārtas. Valsts vides dienesta Radiācijas drošības centrs veic uzraudzību radiācijas drošības jomā Latvijā.

Kādi ir radiācijas riski?

Tā kā cilvēks nevar radiāciju redzēt, sajūst vai saost, aizdomu gadījumā jārikojas piesardzīgi. Ievēro trīs aizsardzības pamatprincipus – samazini laiku, ko atrodies radioaktīva avota tuvumā; palielini attālumu starp sevi un avotu; novieto barjeru starp sevi un avotu! Informē Valsts vides dienesta Radiācijas drošības centru!

Atrodot aizdomīgu priekšmetu, to nedrīkst izjaukt vai izņemt no aizsargapvalka, lai neradītu piesārņojuma risku videi un cilvēkiem. Aizsargapvalkā ieslēgtais radioaktīvais avots pēc izmēra var būt tik mazs, ka to var nepamanīt, bet ar augstu radioaktivitāti. Saskaņā ar radioaktīvu avotu cilvēka saņemtā apstarojuma doza var izraisīt veselības problēmas vai, saņemot lielas dozas, pat būt nāvējoša.

Aicinām iepazīties ar VVD Radiācijas drošības centra papildus izstrādātajiem informatīvajiem materiāliem par radiāciju un aizsardzības pasākumiem radiācijas avārijās:

[PDF Jautājumi un atbildes par radiāciju](#)

[PDF Aizsardzības pasākumi radiācijas avārijās](#)

[PDF Rīcība radiācijas avāriju gadījumā](#)

Kāpēc radioaktīvie priekšmeti un avoti jānodod radioaktīvo atkritumu glabātavā?

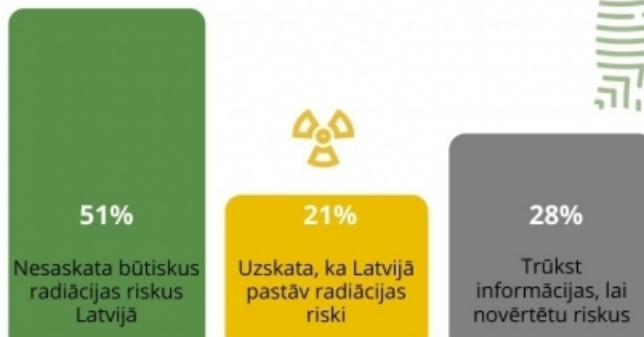
Radioaktīvie priekšmeti jānodod drošai apsaimniekošanai radioaktīvo atkritumu glabātavā "Radons", lai izvairītos no apstarojuma, šādus priekšmetus turot mājās savā tuvumā, kā arī lai neradītu bīstamas situācijas citiem cilvēkiem, kas šādus priekšmetus varētu atrast, vai neradītu vides radioaktīvā piesārņojuma risku. Par priekšmeta nodošanu un piesardzības pasākumiem jākonsultējas ar Valsts vides dienesta Radiācijas drošības centru.

[Radioaktīvo atkritumu apsaimniekošana](#)

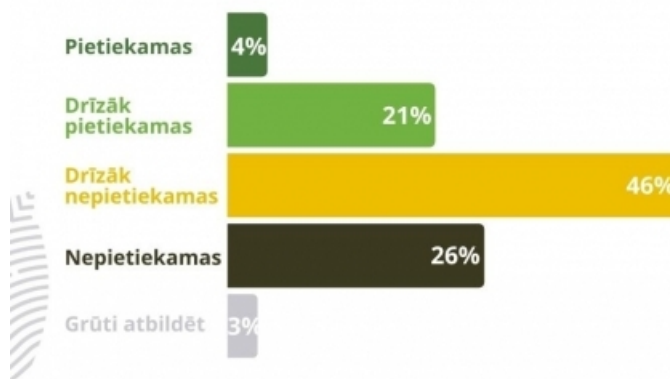
Latvijas iedzīvotāju aptauja par zināšanām radiācijas jomā 2021.gadā

Lai noskaidrotu, kā Latvijas sabiedrība vērtē savas zināšanas un izpratni par radiāciju un tās riskiem, kā arī pieejamo informāciju par radiācijas drošību, Valsts vides dienesta Radiācijas drošības centrs sadarbībā ar tirgus un sociālo pētījumu centru "Latvijas fakti" 2021.gadā veica sabiedriskās domas aptauju par zināšanām un informācijas pieejamību radiācijas drošības jomā trim respondentu grupām, tajā skaitā, tika aptaujāti 423 iedzīvotāji.

LATVIJAS IEDZĪVOTĀJU INFORMĒTĪBA PAR RADIĀCIJU (JONIZĒJOŠO STAROJUMU)

72% Latvijas iedzīvotāju savas zināšanas par radiāciju (veidiem, pielietojumu) vērtē kā nepietiekamas:

Iedzīvotājus papildus interesējošās tēmas

87% iedzīvotāju zina, kā rīkoties, atrodot iespējami radioaktīvu priekšmetu

